

FCR YAYIN LTD.

Genel Yayın No | General Publication Number: 1559

Sertifika no | Certificate Number: 46550

ISNI: 0000 0004 4657 1968

ROR ID: ror.org/00zznvq98

Fecr Yayınları

Yayın No | Publication Number: 949

Kitap Adı: Numan Bin Sâbit -Ebu Hanife Hakkında Bağdat Tarihi'nde Söylenenler-
Book Title: Numan Bin Sâbit -What is said about Abu Hanifa in the History of Baghdad-

ISBN: 978-625-5576-03-3

DOI: doi.org/10.70458/fcr.9786255576033

Yazar | Author: Hatib el-Bağdadi

Çeviren | Translator: Yüksel MACİT | orcid.org/0000-0002-7954-7353

Kurum | Institution: : İnönü Üniversitesi

ROR ID: ror.org/04asck240

Yayın Türü | Publication Type: Kitap | Book – Monograph

Yayın Dili | Language: Türkçe | Turkish

Ebat | Dimensions: 13,5 x 21 cm

Baskı Sayısı | Edition: 1

Sayfa Sayısı | Pages: 315

Yayın Tarihi | Publication Date: Şubat | February 2025

Yayın Yeri | Place of Publication: Ankara, Türkiye

Mizanpaj ve Kapak | Layout and Cover Design: FCR

Baskı ve Cilt | Printing and Binding: NY MATBAACILIK (Sertifika no: 50732)

Konu Kategorisi | Subject Categories

BIC: HRAX | İslam tarihi | History of Islam

BISAC: REL037040 | İslam - Tarih | Islam - History

THEMA: NHFQ | İslam tarihi ve kültürü | History and culture of Islam

LC: BP75 | İslam biyografileri | Islamic biography

Atf Bilgisi | Cite as: el-Bağdadi, Hatib. Yüksel Macit (çev.). *Numan Bin Sâbit -Ebu Hanife Hakkında Bağdat Tarihi'nde Söylenenler-*. Ankara: Fecr Yayınları, 2025.

© All rights reserved | FCR YAYIN LTD.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1 06050

Altındağ-Ankara/TÜRKİYE • Tel: +90 (312) 310 08 60

www.fcr.com.tr • fcr@fcr.com.tr

Numan Bin Sâbit

-Ebu Hanife Hakkında Bağdat Tarihi'nde Söylenenler-

Hatib el-Bağdadî

Çeviren
Yüksel MACİT

Yazar Hakkında | About the Author

Hatib el-Bağdadî (ö. 463/1071)

Hatib el- Bağdadî 392/1002 tarihinde Mekke-Medine yolu üzerindeki Vâdilmelel'in Guzeyye kasabasında dünyaya gelmiştir. Hatib el-Bağdadî Arap kökenli bir alimdir. Hatib el-Bağdadî fıkıh, usul ve hadis konularında, özellikle Ashab-ı hadis hakkında (öväcü) kitaplar yazmakla birlikte daha çok Tarih-i Bağdat adıyla telif ettiğı kitabıyla meşhur olmuştur; bu kitap Tarihu Medineti's-Selam adıyla da basılmıştır. Hatib el-Bağdadî bu kitabında diğör alimler gibi Ebu Hanife hakkında da söylenenleri derleyip nakletmiştir. İlgili rivayetler içinde menkıbevi olanlar olduğı gibi Ebu Hanife'nin az bilinen çok ilginç görüşleri de yer almaktadır.

Hatib el-Bağdadî, 463/1071 tarihinde Bağdat'ta Nizamiye Medresesi'nin yanındaki evinde vefat etmiştir.

Hatib al-Baghdadi was born in 392/1002 in the Guzeyye town of Vâdilmelel on the Mecca-Medina road. Hatib al-Baghdadi was a scholar of Arab origin. Hatib al-Baghdadi wrote books on jurisprudence, usul al-hadith, and especially praising the Companions of Hadith, but he became famous for his book called Tarih-i Baghdad; this book was also published under the title Tarihu Medineti's-Salam. In this book, Hatib al-Baghdadi compiled and narrated what was said about Abu Hanifa, like other scholars. Among the relevant narrations, there are both hagiographical and lesser-known, very interesting views of Abu Hanifa. Hatib al-Baghdadi died in his house next to the Nizamiye Madrasa in Baghdad in 463/1071.

Çevirmen Hakkında

Yüksel MACİT

1963 yılında Erzurum'un Oltu ilçesinde doğdu. 1985 senesinde Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesini bitirdi. Bir süre öğretmenlik yaptı. İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam Hukuku Anabilim Dalında Öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Yayınlanmış telif ve çeviri kitapları, makaleleri bulunmaktadır.

Yayınlanmış Bazı Kitapları

Yayınlanmış Bazı Kitapları

Telif Kitaplar

1. Mutezileden Aforizmalar, İstanbul 2004
2. İslam Hukuku, Malatya 2006
3. İslam Hukuku Alanında Nadir Fikirler, İstanbul 2017
4. İslam Hukukuna Giriş, İstanbul 2018
5. Muvafakat-ı Ömer, İstanbul 2019
6. Mukayeseli İslam Hukuku, İstanbul 2021
7. İslam İbadet Fıkıhına Giriş, İstanbul 2022
8. Mu'tezile'nin Fıkıh Usulü Anlayışı, Ankara 2022
9. İslam Hukuk Felsefesi, İstanbul 2023
10. İslam Öncesi Arap Fıkıhı, Ankara 2023

Çeviri Kitaplar

1. Kadı Abdulcebbar, Mutezile'de Hukuk Felsefesi (Şer'iyyat), İstanbul 2003
2. Karafî, el-İhkam, İstanbul 2016
3. Tûfî, Maslahat Risalesi, İstanbul 2018
4. Hayyat, İntisar, İstanbul 2018

About the Translator

Yüksel MACİT

He was born in 1963 in the Oltu district of Erzurum. He graduated from Erciyes University Faculty of Theology in 1985. He worked as a teacher for a while. He works as a faculty member in the Department of Islamic Law at İnönü University Faculty of Theology. He has published copyrighted and translated books and articles.

Some of His Published Books

Some of His Published Books

Copyright Books

1. Aphorisms from Mu'tazila, Istanbul 2004
2. Islamic Law, Malatya 2006
3. Rare Ideas in the Field of Islamic Law, Istanbul 2017
4. Introduction to Islamic Law, Istanbul 2018
5. Muvafakat-ı Ömer, Istanbul 2019
6. Comparative Islamic Law, Istanbul 2021
7. Introduction to Islamic Worship Jurisprudence, Istanbul 2022
8. Mu'tazila's Understanding of Usul of Jurisprudence, Ankara 2022
9. Philosophy of Islamic Law, Istanbul 2023
10. Pre-Islamic Arabic Jurisprudence, Ankara 2023

Translation Books

1. Qadi Abdul Jabbar, Philosophy of Law in Mu'tazila (Shar'iiyyat), Istanbul 2003
2. Qarafi, al-Ihkam, Istanbul 2016
3. Tûfi, Maslahat Risalesi, Istanbul 2018
4. Hayyat, İntisar, Istanbul 2018

Kitap Hakkında

Numan Bin Sâbit -Ebu Hanife Hakkında

Bağdat Tarihi'nde Söylenenler-

Her insan çağının şartlarıyla kuşatılmıştır ama bazıları en azından bazı konularda çağlarını aşabilmiştir. Ebu Hanife (ö.150/767) çağını aşanlardandır. Nitekim “Sen olmamış olaylar hakkında hüküm veriyorsun” diyenlere karşı, “biz önceden hazırlık yapıyoruz ki sıkıntılar gelip çattığında şaşırıp kalmayalım” demesi, onun ileri görüşlülüğünü gösterir. Buna Ebu Hanife'nin uzun vadeli planı da denebilir. Bilindiği üzere günümüzde Müslümanların çoğunluğu onun imamı olduğu Hanefi mezhebini takip etmektedir.

Bu çeviride okuyucu Ebu Hanife'nin genelde bilinen görüşleri dışında az bilinen görüşleriyle karşılaşacaktır. Bu münasebetle belirtelim, Ebu Hanife'nin genelde bilinenden çok daha zeki olduğu anlaşılmaktadır. Bazı görüşleri tenkit edilmiş ama o çok derin tartışmalar yapmış, bazıları onun sözlerini kavrayamadığından dolayı tenkit etmiştir. Ebu Hanife'yi daha çok kıyasa ve rey ile içtihadı karşı olan Ehl-i hadis tenkit etmiştir. Bunda mezhebi veya grupsal taassubun eseri görülmektedir. Ebu Hanife'nin bazı tartışmaları günümüzdeki ilmi tartışmaları aşmış gözükmektedir. Tabiatıyla çevrilen metinde Ebu Hanife'nin hayatıyla ilgili menkıbevi şeyler de anlatılmıştır.

Bu çeviri, el-Hatib el-Bağdadî'nin (ö.463/1071) meşhur adıyla *Tarih-i Bağdat* kitabında, diğer adıyla *Tarihu Medineti's-Selam* kitabında on beşinci ciltte yer alan “Numan bin Sabit Ebu Hanife” başlığı altında Ebu Hanife hakkında derlenen rivayetlerin ve görüşlerin, diğer bir ifadeyle söylenenlerin Türkçe çevirisidir. Biz de çeviriye bazı dipnotlar düştük. Bazı notlar Ebu Hanife'yi savunma gibi gözükabilir ama hakkı teslim etmek de ilimdendir. Hakikate ulaşmak çaba ister. İlimin sınırı yoktur.

Anahtar Kelimeler: Ebu Hanife; Tarih; Bağdat; İman; İbadet; Rey; Fıkıh; Hadis

About the Book

Numan Bin Sâbit -What is said about Abu Hanifa in the History of Baghdad-

Every person is surrounded by the conditions of their age, but some have been able to surpass their age at least in some matters. Abu Hanifa (d. 150/767) is one of those who surpassed their age. In fact, his saying, “We make preparations in advance so that we will not be surprised when troubles come” against those who said, “You are making judgments about events that have not happened” shows his foresight. This can also be called Abu Hanifa’s long-term plan. As it is known, the majority of Muslims today follow the Hanafi school of thought of which he is the imam.

In this translation, the reader will encounter lesser-known views of Abu Hanifa in addition to his generally known views. In this connection, we would like to state that it is understood that Abu Hanifa was much more intelligent than generally known. Some of his views have been criticized, but he made very deep discussions, and some criticized him because they could not understand his words. Abu Hanifa was mostly criticized by the Ahl al-Hadith, who were against analogy, opinion and ijtihad. The traces of sectarian or group fanaticism can be seen in this. Some of Abu Hanifa’s discussions seem to have surpassed current scientific discussions. Naturally, in the translated text, anecdotal things about Abu Hanifa’s life are also narrated.

This translation is the Turkish translation of the narrations and opinions, in other words, the statements, compiled about Abu Hanifa under the title “Numan bin Sabit Abu Hanifa” in the fifteenth volume of al-Khatib al-Baghdadi’s (d.463/1071) famously known as the History of Baghdad, also known as the History of Medineti’s-Salam. We have also added some footnotes to the translation. Some of the notes may seem like defense of Abu Hanifa, but acknowledging the truth is also part of knowledge. Reaching the truth requires effort. Knowledge has no limits.

Keywords: Abu Hanife; History; Baghdad; Faith; Worship; Opinion; Jurisprudence; Hadith

İthaf

*Bu çeviri kitabı Ehl-i rey'in reisi Ebu Hanife
severlere ithaf ediyorum.*

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	13
--------------	----

NUMAN BİN SÂBİT EBU HANİFE

Ebu Hanife'nin İlim Aldıkları	43
Ebu Hanife'den Rivayette Bulunanlar	43
Ebu Hanife'nin Soyusu.....	43
İbn Hübeyre'nin (Irak Valisi) Ebu Hanife'yi Kadılık Görevine Getirmek İstemesi ve Ebu Hanife'nin Bundan İmtina Etmesi	46
Ebu Hanife'nin Bağdat'a Gelişi ve Orada Vefatı	47
Ebu Hanife'nin Vafası ve Doğduğu Yıl	49
Ebu Hanife'nin İlim Öğrenmeye Başlaması	50
Menakib-i Ebu Hanife.....	54
Ebu Hanife'nin Fıkıhı Hakkında Söylenenler.....	57
Ebu Hanife'nin İbadeti ve Takvası Hakkında Söylenenler.....	73
Ebu Hanife'nin Cömertliği ve Ahde Vefası Hakkında Söylenenler.....	81
Ebu Hanife'nin Aklının Çokluğu, Zekâsı ve Lütfu Hakkında Anlatılanlar	85
Ebu Hanife'den İman Hakkında Nakledilenler	93
Ebu Hanife'den Kur'an Yaratılmış Dediğini Anlatan Rivayetlerin Zikredilmesi.....	104
Ebu Hanife'nin Sultanlara Karşı Çıkma (Ayaklanma) Konusundaki Görüşü Hakkında Nakledilenler	112
Ebu Hanife'den Nakledilen İlginç Sözler ve Fiiller	116
Bazı Alimlerin Ebu Hanife'nin Görüşünü Yermeleri ve Sakındırmaları Noktasında Söyledikleri	128

DİZİN.....	169
------------	-----